

λουσιν ἀπαλλάξει τὸν παιδία τοῦ ἀλόγου τῆς καταιγίδος φόβου, ὅστις πολλοὺς τοσοῦτον γελοῖος καθίστα.

Πάντες οἱ παιδεῖς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἡττον εὐφροσύνην ἔδοντὴν ἐν ταῖς μηχανικαῖς ἔργαισις. Οἱ διέτης π. χ. παρατηρεῖ μετ' ἐνδιαφέροντος τὰς κινήσεις τῆς ἀνέμης καὶ τοῦ κ. λωστῆρος· πρεσβύτερος δὲ ποθεὶ νὰ ἴδῃ πῶς ὁ λιθοτόμος διὰ τῆς πυρίτιδος ἀποσχίζει λίθους· πῶς ὁ ἔντομος διὰ τοῦ πρίονος διασχίζει τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων εἰς σανίδες· πῶς ὁ ἄνθρωπος κινεῖ τὸν μύλον τοῦ μυλωθροῦ. Εὐκτέον λοιπὸν εἶναι ὁ πατὴρ νὰ παρέχῃ τῷ παιδὶ τοικῦτα θεάματα καὶ νὰ προσπαθῇ ταῦτα εἰς ἐναρμόνιον καὶ ἐνοποιὸν ν' ἄγῃ ἀντίληψιν. Μετὰ δὲ ταῦτα, διηγουμένου τοῦ παιδὸς ὅτι ἀντελθῆται, ὁ πατὴρ τὰ ὅργανα τὰ πρὸς ἑκάστην τῶν ἀνω ἔργαισιν χρήσιμα κατονομάζει αὐτῷ.

Πολλὰ δὲ παιδικὰ παίγνια παρέχουσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀντίληψιν φυσικῶν φαινομένων καὶ πρώτην τοῦ αἰτίου αὐτῶν ἔξιχνίσιν. Ή ἐκ τοῦ ἐδάφους π. χ. ἔξακοντιζομένη μετὰ τὴν πτῶσιν αὐτῆς ἐκ κόμμεως ἐλαστικοῦ σφειρᾶ, ή ἔξογκουμένη ποικιλόχρους τοῦ σάπωνος πομφόλυζ, ὁ κατὰ τὴν διάφορον ἐμφύσισιν διαφόρως τὴν αὐλὸς ἥ. εἰσὶ τοικῦτα παίγνια. Εὖν δέ τινες τῶν γονέων ἀμοιρῶσι τῶν ἀναγκαῖων πρὸς ἔξήγησιν τοῦ αἰτίου τῶν φαινομένων τούτων γνώσεων, ἃς ἀρκῶνται εἰς τὸν διὰ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν περιγραφῆς σχηματισμὸν εὐκρινοῦς ἀντιλήψεως καὶ παρατάσεως ἐν τῇ πνευματικῇ τοῦ παιδὸς συνειδήσει.

Πρὸς ἐπιστημονικὴν ὄμως κατανόσιν τῶν φυσικῶν φαινομένων εἶναι ἀπαραίτητον τὰς ἐν τῇ φύσει ἐνεργούσας δυνάμεις ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν νὰ διαπρίνῃ ὁ παῖς καὶ οὕτω τὸ μέγεθος αὐτῶν νὰ δρίζῃ. Εἰς ταύτην δὲ τὴν μαθηματικὴν ἀντίληψιν τῶν φυσικῶν δυνάμεων λίαν ἀργὰ προτίθηται ἢ ἀνθρωπότης. Οἱ μὲν λοιπὸν παῖς ὡς κληρονόμος τῶν ἑκατονταετηρίδων πρέπει νὰ μετάσχῃ τῆς κληρονομίας ταύτης, δὲ πατὴρ, ὡς ὄδηγὸς αὐτοῦ, νὰ ὀδηγήσῃ ἥδη αὐτὸν εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τῶν φυσικῶν μαθημάτων.

[Ἔπειται συνέχεια]

Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

[Ἐπὸδ τοῦ Dr. Hämmlin.]

‘Υπό τινας ἐπόψεις ἡ Ἀγία Σοφία εἶναι τὸ μᾶλλον ἔξιον παρατηρήσεως οἰκοδόμημα ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ ἀρχικῶς ἀνεγερθὲν κτίριον εὑροῦται ἐν τῷ πάροντι μόνον ὅστον ἀφορᾶ τὸ ὄλικον οὐχὶ δὲ καὶ τὸ σχῆμα. Οἱ μέγας Κωνσταντῖνος, ὁ πρῶτος χριστιανὸς ἀντοκράτωρ, ἀνίγειρεν ἐνταῦθι ἐκκλησίαν ὅπως σημειώσῃ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας εἰς τὸν χριστιανισμόν. Η ἐκκλησία δὲν ἀφιερώθη: εἰς τὸν Χριστὸν, οὔτε εἰς τὸ Ἀγιον Πνεῦμα, οὔτε εἰς τὴν Παναγίαν, οὔτε εἰς τινὰ ἄγιον, ἀλλὰ δι' ἀγαμίζεως γνωστικήμοις καὶ χριστιανισμοῦ, εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν. Τὸ ὄλικον ἐν μέρει ἐλήφθη ἐκ ναῶν τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τοῦ Διός, ἐν μέρει δὲ ἐγένετο χορηγὸς νέου ὄλικον. Τοῦ οἰκοδομήματος δὲ βλαβέντος ἐκ σεισμοῦ καὶ πυρὸς, ὁ

ἀντοκράτωρ Ἰουστίνιανὸς τὴν ἔκτην ἑκατονταετηρίδας, κατέρριψεν ἐντελῶς αὐτὸν ὅπως κατασκευάσῃ οἰκοδόμημα ἔξιον τοῦ ὄντος καὶ φήμης του. Ως ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν ἐσκέφθη ὅπως πᾶσα ἡ θεία σοφία ἡτὶς ποτὲ ἐλαμψεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ συντελέσῃ εἰς κατάρτισιν αὐτοῦ, ὅπως πᾶσα ἡ τέχνη μετάσχῃ αὐτοῦ, ὅπως πᾶς ἔνδοξος ναὸς πάστος ἐθνικῆς θεότητος ἀποστελῆ εἰσφαρὰν μεγάλου τινὸς ἢ σπανίου ἔργου, στήλην, τόξον, ἥ. οὕτω δὲ συμβολικῶς, πάντα τὰ ἔθνη, πᾶσαι αἱ ἐποχαὶ, πᾶσαι αἱ θρησκείαι, πᾶσαι ἡ θεία τέχνη συναχθῶσιν ἐνταῦθα καὶ προσφέρωσι λατρείαν εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν. Ἡ ὅπως τὸ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα γίνη αὐτὸν ὁ βωμὸς ἐξ οὐδικίας καὶ σιωπηρᾶς λατρείας διαρκῶς ἀναπέμπεται ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα.

Ἡ ἔκτελεσις τοῦ σχεδίου τούτου ἀνετέθη τῷ ἀρχιτέκτονι Προκοπίῳ. Ἡ στερεότης τοῦ ἔργου ἐδοκιμάσθη ἐπὶ δεκατρεῖς καὶ ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδας, διὰ σεισμῶν, πυρκαιῶν, ἐπαναστάσεων, ἔτι δὲ ἰσταται ἐν γαληνιαῖοι καὶ μεγαλοπρεπεῖ μεγαλείω ἀναμένον τοὺς κύκλους τοῦ χρόνου νὰ φέρωσι τὴν ἀληθινὴν τοικύτα τῆς λατρευούστης καρδίας τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ δόλος ἐπανειλημμένως ἐπεσκευάσθη, δοκοὶ δέ τινες ἐστήθησαν πρὸς τοὺς τοίχους ὅπως καταστήσωσι τὸ στήριγμα τοῦ θόλου ἀσφαλέστερον, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄλλα διατελεῖ ἀκριβῶς ὡς ὁ λίκην ἐμπειρος ἀρχιτέκτων ἀφῆκεν αὐτό. Ὑπάρχουσί τινα μιστὶ ἐν τῇ εἰσόδῳ δεινούντα τὴν φθορὰν καὶ τριβὴν τῶν αἰώνων, ἀλλὰ κατὰ τὰ λοιπὰ ὄντας ἵσταται προκαλῶν τὸν χρόνον. Ἡ τῶν Ἐφεσίων Ἀρτεμίς καὶ οἱ μεγάλοι ναοὶ τῆς Μικρασίας, Παλμύρας, Αιγύπτου, Ἐλλάδος καὶ τῶν νήσων τῆς μεγάλης θαλάσσης, ἐπεμψαν τὰς εἰσφορὰς των. Οἱ θεατὴς θαυμάζει πῶς τόσον ὑπέρογκοι στῆλαι μαρμάρου μετεκομίσθησαν τότε διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς ἐπὶ ἀπεράντου ἐκτάσεως πρὸς τοιοῦτον σκοπόν. Λαζαριμεν μίαν τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων στηλῶν τοῦ ναοῦ τῆς Βέρεσου. Ἀκολουθήσωμεν διὰ τῆς φαντασίας τὸ ποσὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἔργασίας ἡτὶς ἔχειασθη ἀπὸ τοῦ λατομείου εἰς τὸν ναὸν, εἴτα δὲ ἀφοῦ ἡ στήλη αὗτη ὑπηρέτησε τὴν Ἀρτεμίν ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας μετὰ πάσις φροντίδος καὶ ἐπιτηδεύστητος κατερρίφθη, μετηνέψθη εἰς τὴν θάλασσαν, εἴτα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐκομίσθη εἰς τόσον ὕψος καὶ ἀνύγερθη ἐκεῖ. Εἴτα θεωρήσωμεν πέριξ ἐπὶ δύο ἐκείνων τῶν στηλῶν καὶ τόσων καὶ τῶν τεραστίων τεμαχίων μαρμάρου ἀναπαυομέγων ὡς οἱ αἰώνιοι λόφοι, καὶ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι πάντα ταῦτα ἐλατομήθησαν καὶ ἐκτίσθησαν ἐν ἀλλοις ναοῖς, εἴτα ἀπεχωρίσθησαν, μετεκομίσθησαν καὶ φροδομήθησαν ἐκ νέου, τότε δὲ θάλασσαν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἔργασία ἡ πρῶτον καὶ τελευταῖον γενομένη ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ταύτου οἰκοδομήματος ἐστὶ μεγίστη. Μετ' ὅλην δὲ ταῦτην τὴν ποικιλίαν τοῦ ὄλικοῦ τὸ κτίριον ἀποτελεῖ ἐν ὄμοιεστες δύον. Εἴναι μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀπλοῦν ἀπειρον καὶ στερεόν. Οὐδὲν πλειότερον, ἀκριβῶς παρατηρῶν τις θαυμάζει, ἢ τὴν σταθεράν πρεστοχὴν τοῦ ἀρχιτέκτονος εἰς τὴν στερεότητα,

δηνως καταστήσῃ τὰ πάντα νὰ συντελῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον χωρὶς τὸ ἔργον νὰ ἡ λίαν βαρὺ, οὐδὲ νὰ γίνη ἀφειδὴς τοῦ χώρου χρῆσις. Ἀλλ᾽ ἐγένετο ἀφειδὴς χρῆσις χρημάτων καὶ ἔργασις. Εἶναι σύμβολον ὃ ναὸς οὗτος τῶν διαρχῶν πραγμάτων. Ὅτι γίνεται δἰ ἐντίμου, συντόνου, συνετῆς ἔργασίας δὲν ἀπόλλυται ταχέως. Οἱ σπεύδοντες, εἴτε νὰ πλουτήσωσιν η ἄλλο τι γὰ κατορθώσωσιν, ἀπόλλυνται. Εἰσὶν ἔκτος ἀρμονίας πρὸς τοὺς νόμους τοῦ σύμπαντος. Γάλλος συγγραφεὺς δὲ Gauzier, ἔδωκεν ὑπερβολικὴν καὶ ἀναληθῆ περιγραφὴν τῆς καταστάσεως τῆς Ἀγίας Σοφίας ὅποταν δὲ Fossati ἐπεχείρησε τὴν ἐπισκευὴν της. Ὁ Fossati ἦν ἀρχιτέκτων ὅστις ἀφέρωσε τὸν βίον του εἰς τὴν ἀνανέωσιν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἀρχαίων καθεδρικῶν ναῶν τῆς Εὐρώπης, οὐδεὶς τῶν ὅποιων ἐστῇ πρὸ τοῦ χρόνου τοσοῦτον ἀπρόσβλητος ὅσον ἡ Ἀγία Σοφία. Μετὰ προσοχῆς ἀπεμάκρυνε πάσας τὰς ἀγρήστους καὶ ἀσχημίζουτας δοκούς, καὶ ἔθελε πλειότερας ἀπομακρύνει ἐάν οἱ Τούρκοι τῷ ἐπέτρεπον. Ἀντεκατέστησε πάντα λίθον βεβλαμμένον ἀπεκάθαρε ἄλλους καὶ ἀνενέωσε τινὰ τῶν μωσαϊκῶν ἀνενέωσε τὸ ἐπικάλυμμά του δόμου, καὶ τῶν στεγανώμάτων, καὶ πολλὰ ἐκέρδησεν ἐκ τῶν ἀπειρων μικρῶν ἐπιδιορθωσεων. Τὸ τασμίον εἶναι πλούσιον καὶ διάρχιτέκτων ἐλλασθεντὸς χρήματα ἥδυντα. Ἀλλ᾽ ἡ ἔργασία καλῶς ἔγεγέτο, καὶ διέγειρε τὸ μέρος οὗτος ναὸς δὲν θὰ χρειασθῇ ἄλλην τινὰ ἐπισκευὴν ἐπὶ πολλοὺς αἰώνας. Εἶναι στερεὸς ὡς εἰς λίθος. Οὐχὶ δὲ χρόνος, ἀλλὰ βίᾳ ἐξ ἀνθρώπων ἢ ἐκ τῆς φύσεως θέλει τὸν καταστρέψει. Πρὶν δὲ τοιαύτη τις καταστροφὴ συμβῇ εἴθε ἡ καθαρὰ καὶ ἀγνὴ λατρεία τοῦ μόνου ἀληθοῦς Θεοῦ, διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Μεσσίου εἰσέλθῃ καὶ καθαγιάσῃ αὐτὸν.

ΗΡΩΙΝΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Εἶναι δηνως περίεργον γὰρ βλέπη τις ὅποιας τιμᾶς δίδουσι συνίθια, οἱ ἀνθρώποι ἵνα ἀποκτήσωσι ἔνα μόνον ἀδάμαντα, δητὶς μένει πάντοτε δὲ αὐτὸς, δητὸν δύνανται γὰρ τύχωτι τῆς εὐτυχίας νὰ βλέπωσι χιλίους τοιούτους διαφορωτάτων μορφῶν καὶ λάμψεων, ἀνευ μάλιστα χρημάτων καὶ ἀνευ πάσης ἄλλης δαπάνης εἰ μὴ δἰ ἐνός, μόνον πρωΐου περιπάτου, καὶ τὴν ὑγρίσιαν ἥμῶν τὰ μάλιστα ὠφελοῦντος. Κατὰ τὴν γγώμην μου, τὸ τέκνον τοῦ ξυλοκόπου, δῆπερ τρίβει τὸ χρότον κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἔχει ἀληθεστέρους μαργαρίτας καὶ ἀπολαύει μετέζόνων εὐχαριστήσεων δὲ πλούσιος, δικτήτωρ χειμάρρου ἀδαμάντων κεκλεισμένων ἐν τοῖς κιβωτίοις αὐτοῦ!

Καλλιεργήσωμεν τὴν καλαιτησίαν τῶν ἀναγνωστῶν μας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ δικυράσωσι τὰς φυσικὰς καλλονὰς δἰ δύνης Θεοῦ τοσοῦτον πλουσίως ἐκόσμησε τὴν γῆν, γίνονται δησταὶ, τίκονται ἐν τῇ ἀγνοίᾳ αὐτῶν, καὶ πρῶτοι αὐτοὶ τρέχουσιν εἰς τὰς τεχνητὰς καὶ βαγάνους ἥδονάς τὰς εἰς ὀλεθρον ἀγούσας.

Οποια εὐεργετικὰ μαθήματα δυνάμεθα ν' ἀν-

τλήσωμεν ἐκ τῶν καλλονῶν τῆς δημιουργίας!

Μιᾶς τῶν ἡμερῶν, μικρὸν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, παρετήρουν ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου—κειμένου παρὰ τινὰ εὑφόρον δρεινὸν τόπον—λειμῶνα οὖ τὸ λεπτὸν καὶ εὐθραυστογάροτον ἐπανθοῦν μὲν κατέθελξεν ἄμμα τῇ ἡμέρᾳ διὰ τοῦ θαυμασιωτάτου χνοῶδους αὐτοῦ. Ἀλλὰ, πρὸς μεγίστην μου ἔκπληξιν, τὸ πᾶν ἐχάθη. Τὸ ἔδρεψαν μετά τὴν ἀνατολήν; Ἡ μηπως λαῖλαψ διῆλθεν ἔκειθεν: "Εσπευσα νὰ διευθύνω ἔκειται τὸν πρωΐνον μου περίπατον καὶ εἰδον οὐχὶ λειμῶνα τεθερισμένον ἢ πεπατημένον, ἀλλὰ κυμαινόμενον ὑπὸ τὰς ἀφονίας τῆς πρωτας· ἔκαστος στάχυς ἦν τοσοῦτον ὑπὸ τῆς δρόσου πεφορτωμένος ὥστε ἔκλινε τὴν λεπτὴν αὐτοῦ κεφαλὴν, καὶ τοῦ ἡλίου ἡ θαλπωρὴ μετέβαλλον τὸ φορτίον τούτο εἰς μαργαρίτας ἀπαραμίλλους, οὓς ἀπερρόφων κατὰ μικρὸν αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ. Πρὸ τῆς μεσημέριας ἔκαστον στέλεχος ἀγωρώθη ἴσχυρότερον καὶ παρὰ ποτὲ φραιστέρον, ὥστε ἀπας δὲ λειμῶν ἦνθει δπως καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς.

"Οποιον ὁρτῶν μάθημα μοι ἐδόθη ἔκει!

Ο ἀνθρωπός, οὖ ἡ ψυχὴ εὐτυχεῖ προσπίπτει μυστικῶς ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς θείας δρόσου. Ἡ πρωΐη ὥρα, καθ' ἣν ἀναλαμβάνει τὰς διὰ τὴν ἡμέραν δυνάμεις αὐτοῦ, εἶναι δἰ αὐτὸν ἀπειρως πολύτιμος. Ἐκεῖ μελετῶν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀναλαμβάνει ἀνακούφισιν τῆς ψυχῆς καὶ τὰς δυνάμεις, ὃν κατὰ τὴν ἡμέραν ἔχει ἀνάγκην. Ὑπάρχει ἔκει πηγὴ ζωῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς, ἣν δὲ ἐπίγειος ἀνθρωπός παντάπασιν ἀγνοεῖ. «Ἐν δὲ, δταν ψροεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖον σου, καὶ κλείστας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατέρι σου τῷ ἐν τῷ ἱεροπτῷ· καὶ δὲ πατήρ σου δὲ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.» (Ματθαίου 6, 6).

Ἡ ἐκ τῶν ἔξωτερικῶν περιστάσεων συντριβὴ καὶ ἡ συνάφεια τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον διαφόρους χαρακτῆρας ἔχόντων ἀποξηραίνουσι τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς, ἐὰν δὲ δρόσος τοῦ οὐρανοῦ δὲν προσέρχεται καθ' ἔκάστην δπως ἀποδίδῃ αὐτῇ ἀνάψυχην.

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ].

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Η ΔΙΑ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΦΘΕΡΙΤΙΔΟΣ

"Εξοχος ιατρὸς τοῦ Λονδίνου λέγεται θαύματα κατωρθώσας θεραπεύων τὴν διφθερίτιδα διὰ θείου κατὰ ἀρτίως ἐπικρατήσασαν ἐπιδημίαν. Ἐνεργεῖ δὲ οὕτω τὴν θεραπείαν: Τιθεὶ κοχλιάριον μικρὸν πλήρες ἀνθοῦς τοῦ θείου ἐντὸς ποτηρίου μικροῦ πλήρους ὑδατος, καὶ ἀναμιγνύει αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου του ἀντὶ διὰ κοχλιαρίου, διότι τὸ θεῖον δὲν ἀναμιγνύεται ταχέως μετά τοῦ ὑδατος. "Οταν τὸ θεῖον καλῶς μιχθῇ τὸ διδεῖ αἱ γαργάρα, ἐντὸς δὲ δέκα λεπτῶν ὁ πάσχων ἦν ἔκτος κινδύνου. Λγεῖ νὰ ἀποπτύηται ἡ γαργάρα, συνιστᾷ τὴν κατάποσιν αὐτοῦ. Ἐν ἐπικυνθόνοις περιστάσεσι καθ' ἄς ἐκλίθη ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν αἱ διφθέραι εἰχον σχεδόν ἀποφράξει τὸν λάρυγγα καὶ